

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 44/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2017 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Darinou Kurňavovou, Kapitulská 5, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 389/2014 zo 14. októbra 2015, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. februára 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Darinou Kurňavovou, Kapitulská 5, Trnava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Cdo 389/2014 zo 14. októbra 2015.

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že [REDAKOVANÉ], právna predchodkyňa navrhovateľov dr. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], všetci bytom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovatelia“), sa návrhom v konaní vedenom Okresným súdom Trnava (ďalej len „okresný súd“) domáhala proti sťažovateľovi v procesnom postavení odporcu vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov po rozvode ich manželstva. V priebehu konania pôvodná navrhovateľka zomrela, preto okresný súd pokračoval v konaní s navrhovateľmi ako jej právoplatnými právnymi nástupcami (dedičmi).

Okresný súd o návrhu rozhodol rozsudkom sp. zn. 17 C 64/1997 zo 17. júna 2013, ktorým vyporiadal bezpodielové spoluvlastníctvo pôvodnej navrhovateľky, po ktorej vstúpili do konania jej dedičia – navrhovatelia, zaniknuté rozvodom ich manželstva tak, že do dedičstva po pôvodnej navrhovateľke prikázal 36 hnutelných vecí vymenovaných v príslušnom čiastkovom výroku rozsudku s tam uvedenými zostatkovými hodnotami (spolu v zostatkovej hodnote 1 388,37 €), sťažovateľovi do jeho výlučného vlastníctva prikázal nehnuteľnosť – záhradnú chatu súp. č. [REDAKOVANÉ] v záhradkárskej osade [REDAKOVANÉ], v hodnote 4 343,07 € a 5 hnutelných vecí vymenovaných v príslušnom čiastkovom výroku rozsudku s tam uvedenými zostatkovými hodnotami (spolu v zostatkovej hodnote 130,46 €), uložil mu z titulu vyrovnania zaplatiť sumu 15 348,11 €, ktorá patrí do dedičstva po nebohej poručiťelke a ktorú mu uložil zložiť do súdnej úschovy na okresnom súde do 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Okresný súd zároveň uložil navrhovateľom spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 327,58 €, taktiež súdny poplatok v sume 268 eur a sťažovateľovi uložil zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 327,58 eur. Náhradu trov konania okresný súd účastníkom nepriznal.

Sťažovateľ v sťažnosti popisuje skutočnosti, ktoré predchádzali vydaniu rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 64/1997 zo 17. júna 2013, pričom v tejto súvislosti uvádza:

„Sporné bolo, či vyššie uvedená nehnuteľnosť bola nadobudnutá zo spoločných finančných prostriedkov, teda či patrí do BSM. Taktiež sťažovateľ nesúhlasí, že by v konaní neunesol dôkazné bremeno na svoje tvrdenie, že záhradná chata bola postavená výlučne z finančných prostriedkov jeho matky, keď on sám navrhoval vykonanie dôkazu a predložil vkladnú knižku účt. znak [REDACTED] č. vkladového účtu [REDACTED], kont. znak [REDACTED] [REDACTED] za tým účelom, aby bola preukázaná skutočnosť, že matka výlučne jemu darovala finančné prostriedky, aby si postavil záhradnú chatku, keď samotná navrhovateľka vo svojej výpovedi uviedla, že vkladná knižka nebola darovaná obom, ale bola odovzdaná sťažovateľovi, ktorý finančné prostriedky použil na výstavbu záhradnej chatky a tento vykonaný dôkaz prvostupňový súd nesprávne zhodnotil, keď posúdil, že predmetná nehnuteľnosť patrí do BSM a z tohto dôvodu ju z masy BSM prikázal do vlastníctva sťažovateľa, ktorý po rozvode manželstva túto užíval, platil všetky s ňou súvisiace poplatky, investoval do nej a žiadal ju prikázať do svojho vlastníctva, avšak táto nemala byť podľa názoru sťažovateľa predmetom BSM.

Prvostupňový súd sa taktiež nesprávne vysporiadal aj so sumou Sk 210.000,-, ktorá sťažovateľovi bola v roku 1993 vyplatená [REDACTED] z firmy, v ktorej bol tichým spoločníkom a ktorú zahrnul do masy BSM v jednej polovici.

Prvostupňový súd vychádzal len z tvrdenia pôvodnej navrhovateľky, pričom vôbec nezhodnotil výpoveď sťažovateľa so zisťovaním skutočnej masy BSM, ale považoval predmetnú sumu ako výlučné vlastníctvo sťažovateľa. Neprihliadol a nezhodnotil skutočnosť, že táto suma bola použitá počas trvania manželstva na financovanie syna [REDACTED] titulom nákladov, ktoré boli vynaložené na jeho študijný pobyt v [REDACTED]

Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 64/1997 zo 17. júna 2013, ako aj proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 17 C 64/1997 z 11. septembra 2013 o poplatkovej povinnosti sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 10 Co 231/2013, 10 Co 24/2014 zo 14. mája 2014 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom výroku vo veci samej a v časti o trovách konania účastníkov potvrdil. V časti trov konania štátu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že navrhovateľov zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy konania štátu v sume 327,57 €, taktiež sťažovateľa zaviazal zaplatiť trovy konania štátu v sume

327,57 €, v časti poplatkovej povinnosti odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zaviazal navrhovateľov a sťažovateľa spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok za konanie v sume 268 €, a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že sťažovateľ je povinný zaplatiť okresnému súdu súdny poplatok za odvolanie v sume 66 €. Navrhovateľom náhradu trov odvolacieho konania krajský súd nepriznal.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 Co 231/2013, 10 Co 24/2014 zo 14. mája 2014 dovolanie, ktoré najvyšší súd uznesením sp. zn. 8 Cdo 389/2014 zo 14. októbra 2015 odmietol ako neprípustné podľa § 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Sťažovateľ v sťažnosti predovšetkým zdôrazňuje, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom z dôvodu, že:

„a) na odvolacom súde sa nekonalo pojednávanie, hoci išlo podľa jeho názoru o prípad podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p., teda že je potrebné zopakovať alebo vykonať dokazovanie...“

b) súd prvého stupňa, ani súd druhého stupňa nevykonali dôkazy navrhované sťažovateľom napriek tomu, že išlo o dôkazy majúce zásadný význam pre výsledok konania...“

Podľa názoru sťažovateľa *„rozsudok súdu prvého stupňa je nepreskúmateľný, malo dôjsť k nariadeniu pojednávania v tejto právnej veci na odvolacom súde a z dôvodu, že sa tak nestalo, došlo k odňatiu možnosti sťažovateľa konať pred súdom. Ďalej... ani súd prvého stupňa, ani súd druhého stupňa nevykonali dôkazy, o ktorých vykonanie opakovane žiadal a ktoré mali pre prejednávanú vec zásadný význam...“*.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo podľa sťažovateľa tým, že najvyšší súd nepreskúmal zákonnosť rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 64/1997 zo 17. júna 2013 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 10 Co 231/2013, 10 Co 24/2014 zo 14. mája 2014, hoci *„mal rozsudok prvostupňového súdu z tohto dôvodu*

zrušiť, vec prikázať na ďalšie konanie s právnym záverom, že je nutné doplniť dokazovanie výsluchom svedkov ohľadom presného zistenia masy BSM a to predmetnej záhradnej chatky, ako aj 3-izbového bytu. Pokiaľ odvolací súd bol toho názoru, že nie je daný dôvod na vrátenie veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie, mal v zmysle ust. § 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadiť predseda odvolacieho súdu pojednávanie, pretože bolo potrebné doplniť dokazovanie. Je to povinnosťou súdu podľa § 214 ods. 1 O. s. p. Napriek tomuto však dokazovanie nedoplnil a sťažovateľ má zato, že ide o prekážku rozhodnúť bez nariadenia pojednávania. Podľa názoru sťažovateľa ani prvostupňový, ani odvolací súd náležite nevysvetlili v dôvodoch rozhodnutí prečo neboli vykonané nové dôkazy. Rozhodnutie o vykonaní dôkazov je v kompetencii súdov, avšak nepripustenie ich vykonania musí byť náležite odôvodnené, čo v odôvodneniach oboch súdov absentuje.“.

V tejto súvislosti sťažovateľ ďalej argumentuje, že „najvyšší súd sa plne stotožnil s názormi prvostupňového a odvolacieho súdu v tom, že vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, avšak práve tie dôkazy, vykonanie ktorých by malo za následok zistenie úplného, skutočného stavu veci bagatelizoval. Práve výsluch navrhovaných svedkov je v danej právnej veci právne významným ohľadom zistenia masy BSM a v prvostupňovom konaní vykonané iné dôkazy, ktoré by neboli postačujúcimi pre zistenie úplného skutkového stavu veci.“.

Podľa názoru sťažovateľa je nesporné, že „rozhodnutie o dovolaní musí obsahovať určité zákonom stanovené náležitosti a musí byť preskúmateľné, zrozumiteľné z pohľadu jeho odôvodnenia a dovolací súd sa taktiež musí vyvarovať takých právnych úvah a hodnotení, ktorým dochádza k narušeniu rovného postavenia účastníkov konania. Povinnosťou dovolacieho súdu je taktiež vysporiadať sa so všetkými skutočnosťami, ktoré sú v dovolaní namietané a dovolací súd musí právne relevantné námietky včleniť do svojich úvah a hodnotení. Len také rozhodnutie bude presvedčivé a nebude zaťažené prejavom ľubovôle. Podľa názoru sťažovateľa rozhodnutie dovolacieho súdu takéto atribúty v zásade nespĺňa...“.

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa... na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivý proces podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 389/2014 zo dňa 14. 10. 2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 12. 2015 porušené bolo.

Zrušuje sa uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 389/2014 zo dňa 14. 10. 2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 12. 2015, rozsudok Okresného súdu Trnava sp. zn. 17 C/64/1997-551 zo dňa 17. 06. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21. 07. 2014 a rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co/231/2013-585, 10 Co/24/2014 zo dňa 14. 05. 2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21. 07. 2014 a vec sa vracia v rozsahu zrušenia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi sa priznáva náhrada trov konania v sume € 303,16 /za 2 právne úkony a to prevzatie + príprava, podanie sťažnosti á € 143,- + € 8,58 paušál/ podľa § 11 ods. 3 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ktoré je povinný Najvyšší súd Slovenskej republiky zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa SK37 0900 0000 0000 4828 7004 do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Sťažovateľ súčasne navrhuje, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť „napadnutého právoplatného rozhodnutia, a to rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 17 C/64/1997-551 zo dňa 17. 06. 2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21. 07. 2014 v znení rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10 Co/231/2013-585, 10 Co/24/2014 zo dňa 14. 05. 2014, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 21. 07. 2014 a uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Cdo 389/2014 zo dňa 14. 10. 2015, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 09. 12. 2015 do právoplatného rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľa“.

Návrh bol pôvodne pridelený sudcovi Ľubomírovi Dobríkovi ako sudcovi spravodajcovi a po prerozdelení vecí 14. septembra 2016 bol pridelený sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Oroszovi.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd v zásade nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ani právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II ÚS 81/00). Takýmto predpisom je vo veci sťažovateľa Občiansky súdny poriadok (platný a účinný do 30. júna 2016).

Základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravoval v čase relevantnom pre posúdenie sťažnosti sťažovateľa § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 OSP výslovne uvádzalo, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie bolo prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 238 OSP.

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľa v súlade s ústavnoprocenými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre opakovane uvádza, že zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa

obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Na základe uvedených právnych východísk ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 8 Cdo 389/2014 zo 14. októbra 2015, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa podľa § 243c ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP.

Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia najprv zhrnul podstatné časti rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 64/1997 zo 17. júna 2013 a rozsudku krajského súdu sp. zn. 10 Co 231/2013, 10 Co 4/2014 zo 14. mája 2014, pričom najmä uviedol:

„Okresný súd Trnava rozsudkom zo 17. júna 2013 č. k. 17 C 64/1997-551 vypořiadal bezpodielové spoluvlastníctvo pôvodnej navrhovateľky [REDAKOVANÉ], ktorá v priebehu konania dňa 13. novembra 2011 zomrela, a odporcu tak, do dedičstva po poručiťelke prikázal 36 položiek hnutel'nych vecí presne určených vo výroku v zostatkovej hodnote 1388,37 €, do výlučného vlastníctva odporcu prikázal 5 položiek hnutel'nych vecí určených vo výroku v zostatkovej hodnote 130,40 €, záhradnú chatku č. [REDAKOVANÉ] v záhradkárskej osade [REDAKOVANÉ], obec [REDAKOVANÉ] v hodnote 4 343,07 €, odporcovi uložil povinnosť zaplatiť titulom vyrovnania sumu 15 348,11 € a ktorú mu uložil zložiť do súdnej úschovy na Okresnom súde Trnava do 15-tich dní odo dňa právoplatnosti rozsudku, navrhovateľom 1/až 3/ uložil spoločne a nerozdielne zaplatiť náhradu trov konania štátu v sume 327,58 €, súdny poplatok v sume 268 €..., žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. Súd rozhodol v súlade s § 143, 148, § 149 ods. 1 a 3, § 150 Občianskeho zákonníka a § 175l O. s. p.

Bezpodielové spoluvlastníctvo účastníkov konania (právnej predchodkyne terajších navrhovateľov a odporcu) zaniklo rozvodom ich manželstva dňa 29. júna 1996 právoplatným rozsudkom o rozvode manželstva. Súd pri cenách uvedených hnutelných vecí vychádzal zo znaleckého dokazovania. U niektorých vecí účastníci konania zhodne uviedli, že boli bez hodnoty, súd ich preto žiadnym spôsobom pri vypořádání nezohľadnil. V konaní nebolo sporné, že počas trvania manželstva nadobudli účastníci nehnuteľnosť - záhradnú chatku, ale odporca nepreukázal, že bola postavená z prostriedkov na vkladnej knižke, ktoré mu dala matka ako dar. Nehnuteľnosť súd prikázal do výlučného vlastníctva odporcu, keďže to požadoval a navrhovatelia s uvedeným súhlasili. Nebolo sporné osobné motorové vozidlo [REDAKOVANÉ] ktoré po zániku BSM užíval odporca, v súčasnosti neexistuje, preto súd zohľadnil jeho hodnotu 2 627 € vypočítanú znalcom. Súd dospel k záveru, že návrh právnej predchodkyne navrhovateľov na započítanie sumy 513,93 € je dôvodný, keď mal za preukázané, že odporca je spoluvlastníkom 1/2 nehnuteľnosti v kat. území [REDAKOVANÉ] zapísané na [REDAKOVANÉ], a tie boli zakúpené zo spoločných finančných prostriedkov, odporca nepreukázal, že si peniaze na kúpu požičal od pána [REDAKOVANÉ]. Do vypořádania BSM bol zahrnutý aj členský podiel k 3-izbovému družstevnému bytu v [REDAKOVANÉ] ktorý bol nadobudnutý počas manželstva a odporca nepreukázal že z jeho finančných prostriedkov. Vychádzal z hodnoty ku dňu prevodu počas manželstva, nakoľko odporca získal finančné prostriedky z jeho predaja. Odporca žiadal do vypořádania BSM zahrnúť i 3-izbový byt v [REDAKOVANÉ], ktorý po zániku BSM užívala ďalej pôvodná navrhovateľka, avšak súd dospel k záveru, že tento byt nepatrí do BSM, podľa právoplatného rozsudku Okresného súdu Tmava č. k. 20 C 139/1996-33 z 18. decembra 1996 tento byt bol bytom nájomným (nedružstevným) a účastníci konania ku dňu zániku BSM neboli jeho vlastníkami. Cena všetkých hnutelných vecí (vrátane tých, ktoré neboli prikázané účastníkom konania, nakoľko už neexistujú) predstavuje sumu 1.973,12 € (prikázané navrhovateľom 1.388,37 € + prikázané odporcovi 130,46 € + už neexistujúce 454,29 €), hodnota všetkých vypořádavaných vecí potom je v sume 8.943,19 € (cena hnutelných vecí 1.973,12 € + cena vozidla 2.627 € + všeobecná hodnota záhradnej chaty v [REDAKOVANÉ] 4.343,07 €). Každý z účastníkov konania (predchodkyňa navrhovateľov a odporca) by mal mať majetok v 1/2 uvedenej čiastky, t. j. 4.471,60 €. Keďže však právna predchodkyňa navrhovateľov v priebehu konania zomrela, súd v súlade s ustanovením § 175l ods. 3 O. s. p. rozhodol,

že veci patria do dedičstva po nej. Do dedičstva tak boli (vrátane vecí, ktoré už v súčasnosti neexistujú) prikázané veci v hodnote 1.573,79 € a odporcovi boli prikázané veci (i tu vrátane vecí, ktoré už v súčasnosti neexistujú) v hodnote 7.369,40 €. Odporca by mal zaplatiť na vyrovnanie podielov sumu 2.897,81 €. Súd ale zohľadnil, že zo spoločného majetku boli na osobný majetok odporcu použité finančné prostriedky na nadobudnutie členských práv v bytovom družstve (ocenených znalcom na sumu 16.900 €, t. j. aj 1/2 z tejto sumy, čiže 8.450 € by patrila právnej predchodkyňi navrhovateľov), že odporca minul pre vlastnú potrebu spoločné finančné prostriedky vo výške 6.970,73 €, t. j. aj 1/2 z tejto sumy 3.485,37 € má patriť do dedičstva po predchodkyňi navrhovateľov (príjem získaný ako tichý spoločník počas BSM), odporca nadobudol počas BSM na svoj výlučný majetok nehnuteľnosti v katastrálnom území [REDAKOVANÉ], preto 1/2 zo sumy 514,93 € patrí do dedičstva. Po zohľadnení všetkého uvedeného preto právnej predchodkyňi navrhovateľov na vyrovnanie jej podielu patrila suma 15.348,11 € (2.897,81 € ako suma na vyrovnanie podielu z hodnoty prikázaných vecí + 8.450 € ako 1/2 z hodnoty členských práv v bytovom družstve + 3.485,37 € ako 1/2 zo spoločných finančných prostriedkov, ktoré odporca minul pre vlastnú potrebu + 514,93 € ako 1/2 finančných prostriedkov použitých na výlučný majetok odporcu). Túto sumu uložil odporcovi zložiť do súdnej úschovy, nakoľko bude predmetom dedičstva po pôvodnej navrhovateľke. O trovách konania štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O. s. p., o poplatkovej povinnosti podľa § 2 ods. 1 písm. c/ a ods. 3, § 5 ods. 1 písm. h/, § 7 ods. 11 a položka 6 b/ Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb.

Okresný súd Trnava uznesením z 11. septembra 2013 č. k. 17 C 64/1997-565 uložil odporcovi zaplatiť súdny poplatok za odvolanie v sume 268 € v lehote 10 dní od doručenia.

Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 14. mája 2014 sp. zn. 10 Co 231/2013, 10 Co 24/2014 na odvolanie odporcu (proti rozsudku i uzneseniu o poplatkovej povinnosti) napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej a v časti o trovách konania účastníkov potvrdil; v časti trov konania štátu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že navrhovatelia 1/ až 3/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť Okresnému súdu Trnava náhradu trov konania štátu v sume 327,57 € a odporca je povinný zaplatiť Okresnému súdu Trnava náhradu trov konania štátu v sume 327,57 €, všetci do 3 dní; v časti poplatkovej povinnosti napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak,

že navrhovatelia 1/ až 3/ a odporca sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť Okresnému súdu Trnava súdny poplatok za konanie v sume 268 €, a to do 3 dní; napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že odporca je povinný zaplatiť Okresnému súdu Trnava súdny poplatok za odvolanie v sume 66 €, a to do 3 dní; navrhovateľom 1/ až 3/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že napadnutý rozsudok treba až na nesprávnosť čiastkových výrokov o trovách konania štátu a čiastkového výroku o poplatkovej povinnosti účastníkov, považovať za vecne správny, nakoľko v tomto prípade treba principiálne súhlasiť s právnym i skutkovým uchopením problému zo strany súdu prvého stupňa, preto ho vo veci samej a v časti trov konania účastníkov potvrdil podľa § 219 ods. 2 O. s. p. K odvolateľom namietanej nedostatočnosti zisteného skutkového stavu, nedostatočného dokazovania a nesprávneho vyhodnotenia dôkazov odvolací súd uviedol, že závery súdu prvého stupňa, týkajúce sa vyporiadania BSM (zadefinovania masy BSM, spôsobu rozdelenia jednotlivých vecí existujúcich nielen v čase zániku BSM, ale aj v čase jeho vyporiadania s prihliadnutím najmä na existenciu, resp. neexistenciu niektorých ďalších majetkových práv a hodnôt) v odôvodnení jeho rozhodnutia sú súladné so zákonom i skutkovými zisteniami plynúcimi z riadne vykonaného dokazovania. Konštatoval, že v konaní o vyporiadanie BSM súdy nie sú viazané vymedzením masy BSM účastníkmi konania ani konkrétnymi návrhmi účastníkov na spôsob vyporiadania, zásada vyporiadania prikázaním účastníkom najmä vecí a ostatných predmetov vyporiadania v približne rovnakej hodnote (aby tu tak povinnosť na vyrovnanie nebola buď vôbec, alebo táto bola čo najmenšou) nie je zásadou, od ktorej by sa nešlo odchyliť (pričom v prejednávanej veci medzi účastníkmi v tomto nebolo sporu, rovnako ako nebola spornou ani solventnosť odporcu ako účastníka majúceho do výlučného vlastníctva prevziať majetok vo vyššej hodnote sa z tohto dôvodu sa postarať o poskytnutie navrhovateľom 1/ až 3/ vyrovnania v peniazoch). Uviedol k namietanému, že veci či majetkové práva a hodnoty, ktoré v čase vyporiadania BSM už neexistujú, sa vo výroku rozhodnutia o vyporiadaní neuvádzajú pre ich neexistenciu, to však neznamená, že nie sú súčasťou tzv. širšieho vyporiadania. V prípade trov konania štátu a poplatku za konanie považoval za nesprávne len nejasné (nedostatočné) označenie platobného miesta a súd žiadal od účastníkov viac z dôvodu nesprávneho zaokrúhlenia o 1 euro cent. Mal ďalej za to, že poplatníkmi za samotné vyporiadanie (konanie) sú obaja bývalí manželia (§ 2 ods. 1 zákona č. 71/1992 Zb.),

pričom odporcu ako odvolateľa nemožno zaťažiť poplatkovou povinnosťou za vyporiadanie ale len pevnou sumou 66 € (§ 6 ods. 2 a položka 6 písm. a/ zákona č. 71/1992 Zb.). Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 1, 2 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 8 O. s. p. “

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti, možno konštatovať, že sťažovateľ namieta arbitrárnosť napadnutého uznesenia dovolacieho súdu, keďže najvyšší súd sa v ňom podľa jeho tvrdenia vôbec nezaoberal jeho námietkami, ktoré spochybňujú správnosť zistených skutkových záverov, ako aj správnosť vyhodnotenia dôkazov okresným súdom a krajským súdom.

V nadväznosti na námietky sťažovateľa ústavný súd poukazuje na relevantnú časť napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, v ktorom sa predovšetkým uvádza:

«Podľa § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol vo veci samej rozsudkom, podľa obsahu dovolania odporca napáda len výrok, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Ostatnou časťou rozsudku (uznesenia) odvolacieho súdu sa preto najvyšší súd nezaoberal...

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

Dovoláním odporcu napadnutý rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v § 238 ods. 1 a 3 O. s. p. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok

odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p.

Najvyšší súd so zreteľom na uvedené ustanovenia konštatuje, že odporcom podané dovolanie nie je podľa § 238 O. s. p. prípustné. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľa domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdnom konaní, ktoré sú spojené s tzv. inou vadou v konaní, ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Prípustnosť dovolania odporcu prichádza v úvahu len ak v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 O. s. p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z vád vymenovaných v § 237 O. s. p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O. s. p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Dovolací súd, vzhľadom na zákonnú povinnosť vždy na tieto vady konania prihliadnúť, preskúmal prípustnosť dovolania aj z hľadísk tam uvedených. Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľa, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O. s. p. spočívajúcou v tom, že odvolací súd nenariadil pojednávanie a nezopakoval, resp. nevykonal „nové dokazovanie“, čím neumožnil výsluch navrhovaných svedkov, vylúčil ho z realizácie práva vyjadriť sa k vykonanému dokazovaniu, navrhnúť vykonanie dôkazu a práva zúčastniť sa pojednávania.»

K námietke sťažovateľa, podľa ktorej odvolací súd postupoval nesprávne, keď nenariadil vo veci pojednávanie, hoci bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia okrem iného uviedol:

„Podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O. s. p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.).

Z dikcie ustanovenia § 214 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že na prejednanie odvolania, ktoré smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej musí predseda senátu nariadiť pojednávanie, okrem iného aj vtedy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie. Či v konkrétnom prípade je nevyhnutné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, je však vecou úvahy odvolacieho súdu a nie účastníkov konania. Ak odvolací súd dospeje k záveru, že súd prvého stupňa náležitým spôsobom zistil skutkový stav veci a preto nie je potrebné dokazovanie zopakovať alebo doplniť, nič mu nebráni (ak nejde o ostatné v zákone vymenované prípady) o odvolaní rozhodnúť bez nariadenia pojednávania.

V posudzovanej veci odvolací súd nepovažoval v procesnej situácii po ostatnom zrušení jeho rozsudku najvyšším súdom za potrebné doposiaľ vykonané dokazovanie doplniť, resp. vykonať nové dôkazy, o čom rozhodnúť je v jeho plnej kompetencii. Ako už bolo spomenuté vyššie, aké skutočnosti ho viedli k uvedenému záveru, náležite vysvetlil v dôvodoch rozhodnutia. Nemožno mu preto vyčítať, že jeho postup, keď prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania, bol v rozpore so zákonom.“

K námietke sťažovateľa o odňatí možnosti konať pred súdom tým, že odvolací súd nevykonal dôkaz výsluchom svedkov, najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol:

„Ak súd v priebehu konania nevykonal všetky dôkazy navrhované účastníkmi, resp. vykonal iné dôkazy na zistenie skutočného stavu, dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 237 písm. f/ O. s. p. nie je prípustné, lebo nemožno to považovať za odňatie možnosti konať pred súdom a za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré mohol účastník uplatniť a bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčený (R 6/2000). Výsluch svedka je iba jedným z dôkazných prostriedkov a zo spisu vyplýva, že tu boli vykonané iné dôkazy postačujúce pre rozhodnutie vo veci samej a teda, ak samotný výsluch svedka nemôže zásadným spôsobom ovplyvniť prípadný výsledok sporu. Okrem toho zo samotného odvolania (č. l. 563 spisu) a ani dovolania nevyplýva, aké skutočnosti majú byť týmto dôkazom preukázané [30 Cdo 375/2004 (ČR)]. Navyše, nedá sa predpokladať, že by samotný výsluch svedkov mohol rozhodujúcim spôsobom ovplyvniť výsledok sporu, keďže neboli priamymi účastníkmi právneho vzťahu BSM, o ktorý v konaní ide. Odvolací súd preto nepochybil, ak dôkaz výsluchom svedkov bližšie nešpecifikovaných nevykonal.“

K námietke sťažovateľa o upretí jeho práva navrhnúť dôkazy najvyšší súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že *„neobstojí ani tvrdenie odporcu, podľa ktorého mu bolo upreté právo navrhnúť dôkazy. Odporca mal vytvorený dostatočný časový priestor na to, aby súdu navrhol vykonať nové dôkazy. Ani v dovolaní však neuvádza, o aké konkrétne dôkazy sa jedná a na preukázanie akých skutočností ich navrhuje vykonať.“*

Odporca teda neopodstatnene namieta, že konanie pred odvolacím súdom trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f/ O. s. p.“.

Vychádzajúc z citovaných častí napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd ako dovolací súd sa v napadnutom uznesení zaoberal a ústavne akceptovateľným spôsobom aj vysporiadal s argumentáciou sťažovateľa o existencii dovolacieho dôvodu podľa § 237 písm. f) OSP, s ktorou sa nestotožnil, a preto jeho dovolanie odmietol ako neprípustné. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať za neodôvodnené a ani za arbitrárne, t. j. také,

ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v zákone, resp. popierajú podstatu, zmysel a účel v napadnutom konaní aplikovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (upravujúcich prípustnosť dovolania v občianskoprávných veciach).

V nadväznosti na uvedené závery ústavný súd zdôrazňuje, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľom, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňoval, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľovi k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní po preskúmaní obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu a jeho konfrontácie s požiadavkami vyplývajúcimi zo základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru dospel k záveru, že neexistuje reálna možnosť na to, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol vysloviť ich porušenie. Ústavný súd preto podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa uplatnených v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2017